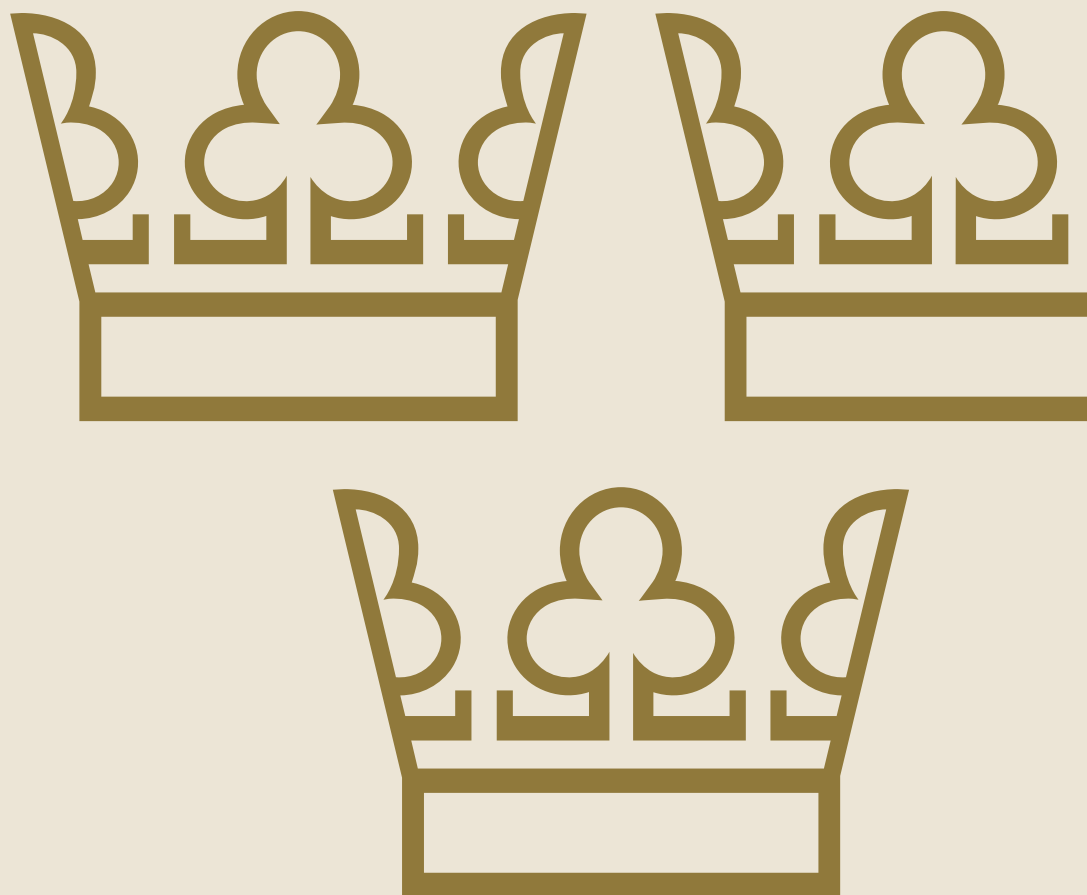

Finans- och riskpolicy 2024

Fastställt: 2023-12-15
Fastställt av: Riksgäldens styrelse
Informationsägare: Riskchefen
Versionsnummer: 2024:1

Finans- och riskpolicy 2024

Finans- och riskpolicyn stödjer Riksgäldens riskhantering och den interna kontrollen. Policyn ger en överblick av Riksgäldens hantering av finansiella risker och vald risknivå i tillämpliga situationer. I policyn anges vissa principer för hur verksamheten ska bedrivas. I policyn samlas även regler, ramar och riktvärden för hantering av risker som uppkommer i Riksgäldens verksamhet.

Innehåll

1.	Inledning.....	4
2.	Hantering av risker inom Riksgälden.....	6
2.1	Ramverk	6
2.2	Riksgäldens riskhanteringsprocess	6
3.	Processen Ta upp och förvalta lån till staten.....	8
3.1	Övergripande ramverk.....	8
3.2	Principer för hantering av statsskulden.....	9
3.3	Statsskuldens sammansättning och löptid.....	10
3.4	Växlingar mellan svenska kronor och utländsk valuta	14
3.5	Positionstagande	14
3.6	Vidareutlåning till Riksbanken för finansiering av åtaganden gentemot Internationella valutafonden.....	16
3.7	Kreditrisker	16
4.	Processen Utveckla och förvalta den statliga betalningsmodellen inklusive statens centrala likviditetsstyrning.....	21
4.1	Övergripande utgångspunkter och uppdrag	21
4.2	Principer för att minska kreditriskerna.....	22
5.	Processen Utfärda och förvalta garantier och lån.....	23
5.1	Övergripande utgångspunkter och uppdrag	23
5.2	Principer för hantering av garantier och utlåning	23
5.3	Rapportering till styrelsen	24
6.	Processen Verka för att kostnaderna för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall ska täckas av dem som genererar avfallet.....	25
6.1	Övergripande utgångspunkter och uppdrag	25
6.2	Rapportering till styrelsen	25
	Bilaga 1 – Riskkarta	27
	Bilaga 2 – Definitioner	28

1. Inledning

Enligt Riksgäldens instruktion (2007:1447) ska det finnas en beskrivning av de huvudsakliga risker som är förenade med verksamheten och hur dessa risker ska hanteras. Det ska också finnas interna instruktioner för hantering av dessa risker. Beskrivningen, instruktionerna och efterlevnaden av instruktionerna ska fortlöpande ses över. Enligt instruktionen framgår även att styrelsen ska besluta om ramar och riktlinjer för hantering av de risker som är förenade med verksamheten.

Riksgälden bedriver en rad olika verksamheter vilka regleras av olika regelverk. Dessa olika regelverk medför i sin tur att hantering av risker och risknivåer kan vara olika för de olika verksamheter Riksgälden bedriver.

- Utställandet av garantier och krediter inom processen ”Utfärda och förvalta garantier och lån” föregås av enskilda riksdags- och regeringsbeslut. Detta innebär att risknivån i denna verksamhet i stor utsträckning styrs av de engagemang som riksdag och regering beslutat.
- Processen ”Verka för att kostnaderna för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall ska täckas av dem som genererar avfallet” regleras av särskilda regelverk. Dessa regelverk styr i hög grad risknivån inom denna process.
- Inom processen ”Ta upp och förvalta lån till staten” har Riksgälden ett mandat att själva besluta om risknivån inom de ramar som regeringen fastställer.
- Risknivån inom processen ”Utveckla och förvalta den statliga betalningsmodellen inklusive statens centrala likviditetsstyrning” styrs till stor del av det externa ramverket som omgärdar verksamheten. Riksgälden kan dock besluta om vissa riskreducerande åtgärder.

Finans- och riskpolicyn stödjer Riksgäldens riskhantering och den interna kontrollen. Policyn ger en överblick av myndighetens hantering av finansiella risker och vald risknivå i tillämpliga situationer. I policyn anges vissa principer för hur verksamheten ska bedrivas. I policyn samlas även regler, ramar och riktvärden, när så är relevant, för hantering av risker som uppkommer i Riksgäldens verksamhet. Genom att den årligen ses över, omprövas och beslutas skapas en process som säkerställer att policyn hålls levande och aktuell.

Inom Riksgälden finns ett särskilt beslutsorgan för resolution, resolutionsdelegationen. Frågor inom resolutionsdelegationens ansvarsområde fastställs i en separat Finanspolicy.

Riskkartan (bilaga 1) visar de huvudsakliga risker som identifierats inom ramen för Riksgäldens verksamhet. Dessa risker, förutom operativ risk, omfattas av Finans- och riskpolicyn. Marknads- och likviditetsrisker hanteras huvudsakligen inom ramen för processen ”Ta upp och förvalta lån till staten” och beskrivs därför i detta avsnitt (avsnitt 3). Kreditrisker hanteras i varierande grad i flera av processerna och beskrivs i förekommande fall i avsnitten för respektive process. Operativ risk hanteras i enlighet med Riksgäldens policy för intern styrning och kontroll. Affärsrisk, koncentrationsrisk, omvärldsrisk och strategisk risk har inga egna avsnitt utan hanteras huvudsakligen inom ramen för andra risker (se bilaga 2). Notera även att det inte finns en enskild process för identifiering och hantering av anseenderisk. Denna risk beaktas istället i samband med konsekvensbedömningar av andra risker.

I policyn framgår styrelsens beslut. Operativa beslut som följer av policyn fattas av riksgäldsdirektören eller tjänstemän enligt delegationsordning genom Riksgäldens och berörda avdelningars arbetsordningar.

2. Hantering av risker inom Riksgälden

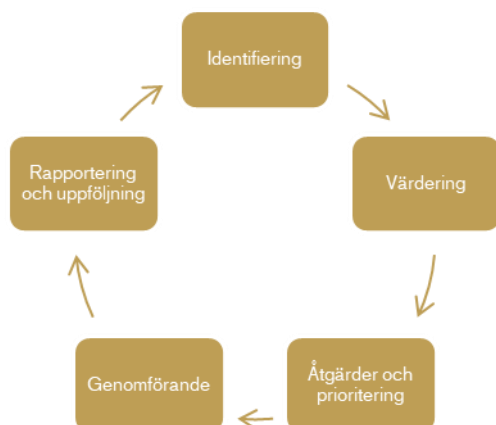
2.1 Ramverk

Syftet med riskhanteringen är att identifiera och hantera risker som påverkar Riksgäldens måluppfyllelse eller som har en negativ påverkan på Riksgäldens ekonomi, anseende och/eller verksamhet.

Riskhanteringen ger handlingsberedskap samt möjlighet att planera och genomföra aktiviteter för att hantera risker. En förutsättning är att riskerna är kända och att de åtgärder man väljer att vidta eller inte vidta är resultatet av medvetna ställningstaganden. Riskhanteringen skapar därmed förutsättningar för beslut om avvägningar mellan kostnader och risker.

2.2 Riksgäldens riskhanteringsprocess

Riksgälden ska ha en systematisk process för riskhantering. Processen bygger på fem steg.

2.2.1 Identifiering

Riskidentifiering baseras på vad som har hänt och vad som kan hända.

2.2.2 Värdering

Värdering av identifierade finansiella risker sker med kvantitativa metoder och mått.

2.2.3 Åtgärder och prioritering

Efter att risken identifierats och värderats finns följande handlingsalternativ:

- eliminera risken
- begränsa risken
- överföra (försäkra) risken
- acceptera risken

Valet beror på hur den enskilda risken har värderats, samt vilken risknivå som beslutats. En avvägning sker mellan förväntad kostnad och risk.

2.2.4 Genomförande

De beslutade åtgärderna för att nå vald risknivå hanteras av verksamheten.

2.2.5 Rapportering och uppföljning

Effekterna av vidtagna riskhanteringsåtgärder följs upp, utvärderas och rapporteras i enlighet med myndighetens beslutade rutiner.

3. Processen Ta upp och förvalta lån till staten

3.1 Övergripande ramverk

Statsskuldsförvaltningen styrs av Budgetlagen (SFS 2011:203). I lagen anges bland annat målet för statsskuldsförvaltningen och för vilka ändamål regeringen får ta upp lån.¹

Lagen anger även att regeringen varje år ska besluta om riktlinjer för förvaltningen av statsskulden. Regeringens riktlinjebeslut avspeglar en önskad avvägning mellan skuldens förväntade kostnader och risk. Dessutom anger lagen att regeringen vartannat år ska lämna en utvärdering av statsskuldsförvaltningen till riksdagen.

Regeringen har delegerat rätten att ta upp lån och ansvaret för den löpande förvaltningen av statsskulden till Riksgälden.

3.1.1 Mål

Enligt budgetlagen är målet att statens skuld ska förvaltas så att kostnaden för skulden långsiktigt minimeras samtidigt som risken i förvaltningen beaktas. Därtill ska förvaltningen ske inom ramen för de krav som penningpolitiken ställer.

3.1.2 Riksgäldens beslut

Regeringens riktlinjebeslut för statsskuldsförvaltningen innebär att Riksgälden ansvarar för att strategiska beslut fattas inom ramen för riktlinjerna och att dessa omsätts i den operativa förvaltningen av statsskulden. Riksgälden ska fastställa interna riktlinjer baserade på regeringens riktlinjer. Besluten ska avse utnyttjandet av positionsmandatet, löptiden i enskilda skuldsdrag, valutafördelningen i valutaskulden samt principer för marknads- och skuldvard.

Detta innebär att Riksgälden måste fastställa delmål och interna riktlinjer för den operativa förvaltningen av statsskulden. I Finans- och riskpolicyn omsätts regeringens riktlinjebeslut för statsskuldsförvaltningen i operativa beslut som

¹ Upplåning får ske för att finansiera löpande underskott i statens budget och andra utgifter som grundar sig på riksdagens beslut, tillhandahålla sådana krediter och fullgöra sådana garantier som riksdagen beslutat om, amortera, lösa in och köpa upp statslån, i samråd med Riksbanken tillgodose behovet av statslån med olika löptider och tillgodose Riksbankens behov av valutareserv.

vägleder den löpande upplåningen och skuldförvaltningen. För att öka tydligheten återges vissa av regeringens riktlinjebeslut i Finans- och riskpolicyn.

3.2 Principer för hantering av statsskulden

3.2.1 Skuld- och marknadsvård

I regeringens riktlinjer anges att Riksgälden genom skuld- och marknadsvård ska bidra till att sänka kostnaderna för statsskulden. I Finans- och riskpolicyn fastställs principer för skuld- och marknadsvård som är vägledande för hanteringen av statsskulden. Principerna visar på vilket sätt Riksgälden ska bidra till att utveckla och upprätthålla välfungerande statspappersmarknader, vilket är en förutsättning för att uppnå det övergripande målet om långsiktig kostnadsminimering med beaktande av risk.

Följande principer ska vara vägledande:

- Riksgälden ska i alla sammanhang agera ansvarsfullt. I detta ingår att alltid behandla motparterna på ett sakligt och objektivet sätt och att undvika transaktioner som kan ge upphov till skadat anseende för Riksgälden eller svenska staten. På den inhemska kronmarknaden förstärks kravet på ansvarsfullhet av Riksgäldens position som dominerande aktör.
- Riksgälden ska i information till och kommunikation med marknaden agera så konsekvent, förutsägbart och öppet som möjligt, särskilt på marknaderna för obligationer och statsskuldväxlar i kronor.
- Riksgäldens upplåning ska kännetecknas av transparens och förutsägbarhet.
- Riksgälden ska beakta refinansieringsrisker i förvaltningen av statsskulden, bland annat genom att ge ut instrument med mer än tolv år till förfall.
- Riksgälden ska verka för att bredda investerarbaser i svenska statspapper.
- Riksgälden ska ha försäljningskanaler som är effektiva och verkar positivt för den svenska statspappersmarknadens funktionssätt.
- Riksgälden ska stödja likviditeten i statspappersmarknaden genom att tillhandahålla repo- och bytesfaciliteter.
- Riksgälden ska verka för att infrastrukturen är sådan att den svenska statspappersmarknaden fungerar effektivt.

3.2.2 Ingå transaktioner

Syftet med nedanstående princip är att minska den operativa risken i statsskuldsförvaltningen.

Riksgälden får endast ingå transaktioner som Riksgälden har kompetens, system och rutiner att hantera.

3.2.3 Hantering av valutaskulden

Syftet med nedanstående princip är att minska risken att transaktioner inte kan värderas löpande.

I hanteringen av valutaskulden ska Riksgälden agera på marknader som är likvida och välutvecklade. Om derivattransaktioner kan göras som innebär att marknadsrisken i en upplåningstransaktion elimineras kan lägre krav på marknaden i upplåningsvalutan ställas.

3.3 Statsskuldens sammansättning och löptid

Nedan beskrivs hur statsskulden ska fördelas på olika skuldslag och hur löptiden ska styras.

Statsskuldens sammansättning ska beräknas med nominella belopp till aktuell valutakurs inklusive upplupen inflation.

Regeringen har beslutat att statsskuldens löptid ska mätas som duration. Riksgälden uttrycker durationen som Macaulayduration.² Regeringen har vidare beslutat att statsskuldens löptid ska vara mellan 3,5 och 6 år. Löptiden får temporärt avvika från löptidsintervallet.

Enligt riktlinjerna ska Riksgälden fastställa löptidsintervall för de respektive skuldslagen nominell kronskuld, real kronskuld och valutaskuld.

Sammansättning och löptid beräknas baserat på nettot av utomstatliga tillgångar och skulder med tillägg för den valutaexponering som uppstår i

² Riksgälden beräknar Macaulayduration utifrån en approximation av modifierad duration. För instrument med komplexa kassaflödesstrukturer kan yielden vara odefinierad och därmed kan modifierad duration inte konverteras till Macaulayduration. I de fallen ersätts Macaulayduration med modifierad duration. Modifierad duration för ett enskilt instrument beräknas utifrån dollarduration. Istället för att beräkna dollardurationen analytiskt, approximeras måttet.

Statens internbanks verksamhet.³ Positionstagande enligt 3.5 ingår inte i beräkningen.

3.3.1 Nominell skuld i kronor

Den nominella skulden i kronor utgör den del av statsskulden som inte är real kronaskuld eller exponering i utländsk valuta.

3.3.2 Real skuld i kronor

Enligt regeringens riktlinjer ska andelen real kronaskuld långsiktigt vara 20 procent av statsskulden. Andelen beräknas med nominellt belopp till aktuell valutakurs inklusive upplupen inflationskompensation.

3.3.2.1 Rapportering till styrelsen

Realskuldens andel ska rapporteras löpande i form av en-månads glidande medelvärden av dagliga observationer.

3.3.3 Exponering i utländsk valuta

Enligt regeringens riktlinjer ska statsskuldens strategiska exponering i utländsk valuta avvecklas successivt och anta riktvärdet noll från och med 2027. Valutaexponeringen kan dock variera som en följd av att valutaväxlingar genomförs på ett sätt som präglas av förutsägbarhet och tydlighet.

Statsskuldens exponering i utländsk valuta ska hanteras i två delar. En strategisk del som ska avvecklas successivt och en varierande del som uppstår som en konsekvens av att Riksgälden hanterar förändringar i valutaexponeringen enligt principerna i 3.4.

3.3.3.1 Rapportering till styrelsen

Statsskuldens exponering i utländsk valuta ska rapporteras löpande baserat på dagliga observationer, uttryckt i svenska kronor till aktuella valutakurser.

3.3.3.2 Strategisk valutaexponering

Enligt regeringens riktlinjer ska Riksgälden fastställa ett riktmärke för hur valutaexponeringen ska vara fördelad mellan olika valutor.

³ I utomstatliga tillgångar ingår vidareutlåning till Riksbanken och andra stater samt tillgångar i likviditetsförvaltningen.

Den strategiska valutaexponeringen ska fördelas enligt den högra kolumnen i tabell 1. Andelarna ska baseras på valutakurser per 2022-10-31 och förändras i den mån valutakurserna ändras.⁴

Tabell 1 Valutafördelning, andelar av den strategiska valutaexponeringen.

Valuta	2022-10-31	Fr.o.m. 2023-01-01
CAD	0,2 % (-31)	0 % (0)
CHF	33,7 % (-3 280)	33 % (-3 212)
EUR	65,4 % (-6 434)	67 % (-6 594)
GBP	0,3 % (-29)	0 % (0)
USD	0,3 % (-34)	0 % (0)

Anm.: I parenteser visas miljoner enheter utländsk valuta. Enheter utländsk valuta i höger kolumn är före avveckling.

Avvecklingen styrs genom en daglig minskningstakt. Initialt ska den dagliga minskningstakten i respektive valuta motsvara den strategiska valutaexponeringen uttryckt i enheter utländsk valuta före avveckling delat med antal affärsdagar i Sverige över perioden från och med 2023 till och med 2026.

Riksgäldsdirektören tilldelas mandat att fatta beslut om att ändra minskningstakten inom ramen för regeringens riktlinjebeslut – att statsskuldens exponering i utländsk valuta ska avvecklas successivt och anta riktvärdet noll från och med 2027.

Riksgäldsdirektören ska fastställa tillåtna avvikelseintervall för de valutor som ingår i valutafördelningen samt besluta om övriga interna riktlinjer för att möjliggöra en utvärdering av den utförda avvecklingen gentemot en jämn minskningstakt över perioden från och med 2023 till och med 2026.

3.3.3.2.1 Rapportering till styrelsen

Den strategiska exponeringen i utländsk valuta ska rapporteras löpande baserat på dagliga observationer. Den ska vara uttryckt i svenska kronor till aktuell valutakurs, både i absoluta tal och relativt en jämn minskningstakt över perioden från och med 2023 till och med 2026.

$${}^4 \text{Andel}_{i,t_{l+1}} = \frac{\text{Andel}_{i,t_l} * \frac{\text{Valutakurs}_{i,t_{l+1}}}{\text{Valutakurs}_{i,t_l}}}{\sum_{j=1}^N \text{Andel}_{j,t_l} * \frac{\text{Valutakurs}_{j,t_{l+1}}}{\text{Valutakurs}_{j,t_l}}}, \text{ där } i \text{ avser den specifika valutan, } N \text{ avser antal}$$

valutor i valutafördelningen, t_0 avser 2022-10-31 och t_l avser den l :e efter t_0 . Alla valutakurser uttrycks i svenska kronor.

3.3.3.3 Varierande valutaexponering

Den varierande valutaexponeringen som uppstår ska huvudsakligen vara i euro och avvecklas genom valutaväxlingar enligt 3.4.

Riksgäldsdirektören ska även fastställa i vilken omfattning exponering i andra valutor än euro får förekomma.

3.3.3.3.1 Rapportering till styrelsen

Den tillfälliga exponeringen i utländsk valuta ska rapporteras löpande baserat på dagliga observationer, uttryckt i svenska kronor till aktuell valutakurs.

Förändringen i exponeringen ska hänföras till valutaväxlingar, processen Ta upp och förvalta lån till staten respektive övriga processer.

3.3.4 Löptid i nominell skuld i kronor

Den nominella kronskuldens löptid ska vara mellan 3,9 och 6,0 år. Löptiden får temporärt avvika från löptidsintervallet.

3.3.5 Löptid i real skuld i kronor

Den reala kronskuldens löptid ska vara mellan 3,5 och 4,5 år. Löptiden får temporärt avvika från löptidsintervallet.

3.3.6 Löptid i exponering i utländsk valuta

Valutaexponeringens löptid ska vara mellan 0 och 1 år. Löptiden får temporärt avvika från löptidsintervallet.

Löptiderna för enskilda valutor vars exponering överstiger motsvarande 5 miljarder kronor ska vara mellan 0 och 1 år. Löptiderna får temporärt avvika från löptidsintervallen. Ränteomsättningen ska ha en jämn spridning över tiden.

Riksgäldsdirektören ska besluta om löptidsstyrning för valutor med exponering på upp till motsvarande 5 miljarder kronor.

3.3.6.1 Rapportering till styrelsen

Löptider ska rapporteras i form av en månads glidande medelvärden av dagliga observationer. Rapporteringen ska avse både skulden som helhet och de enskilda skuldslagen. Avvikelse ska kompletteras med en förklaring av händelseförloppet.

3.4 Växlingar mellan svenska kronor och utländsk valuta

Det finns ett antal faktorer som ger upphov till förändringar i statsskuldens valutaexponering.⁵ Därmed uppstår löpande behov av valutaväxlingar för att återföra statsskuldens valutaexponering i enlighet med regeringens riktlinjer.

Enligt förordningen med instruktion för Riksgälden ska valutaväxlingar präglas av förutsägbarhet och tydlighet.

Riksgäldens växlingar mellan kronor och utländsk valuta ska därför följa en jämn växlingsbana. Växlingsbanan ska bestämmas genom att nettoväxlingsvolymen sprids ut jämnt över tiden. Växlingar som genomförs för att avveckla den strategiska valutaexponeringen och i samband med eventuella positioner mellan kronor och utländsk valuta ska exkluderas.

Mindre avvikelser från växlingsbanan får förekomma.

3.4.1 Rapportering till styrelsen

Den fastställda ackumulerade växlingsbanan och de faktiska ackumulerade växlingarna ska löpande rapporteras.

3.5 Positionstagande

Positioner är transaktioner som syftar till att sänka kostnaden för statsskulden med beaktande av risk, eller sänka risken för statsskulden med beaktande av kostnad, och som inte motiveras av underliggande låne- eller placeringsbehov.

Regeringen har beslutat att Riksgälden får ta positioner i valutor som utgör potentiella lånevalutor samt i den svenska kronan gentemot dessa valutor. Positioner får inte tas på den svenska räntemarknaden. Positioner i utländsk valuta får endast tas med derivatinstrument på likvida marknader.

Riksgälden ska använda Value-at-Risk (VaR) för att mäta marknadsrisken i positionstagande i utländsk valuta. Risk mäts som daglig VaR vid 95 procents konfidensnivå. Riksgäldens VaR-modell ska utvärderas en gång per år genom att jämföra faktiskt utfall mot prognostiserade utfall ("back-testing").

Regeringen har beslutat att positioner i utländsk valuta ska begränsas till 300 miljoner kronor mätt som daglig VaR. Positioner i den svenska kronan gentemot andra valutor ska begränsas till 7,5 miljarder kronor.

⁵ Det handlar bland annat om räntebetalningar på valutalån, EU-betalningar, andra myndigheters valutasäkringar samt statens valutakoncernkonto.

3.5.1 Löpande positionstagning i utländsk valuta

3.5.1.1 Portföljvärde och riskmandat

Den samlade risken i löpande positionstagning i utländsk valuta får inte överstiga 220 miljoner kronor mätt som daglig VaR. För beräkningen av valuta- och ränterisklimiter samt resultatmätning ska ett fiktivt portföljvärde användas. Det delegerade VaR-mandatet ska motsvara 200 miljarder kronor i fiktivt portföljvärde.

Valutalimiten för en enskild valuta uppgår till $\pm 6,0$ procent av det fiktiva portföljvärdet.

Ränterisklimiten mätt i kronor uppgår till $\pm 0,90$ procent av det fiktiva portföljvärdet. För varje enskild valuta är ränterisklimiten $\pm 0,60$ procent av det fiktiva portföljvärdet.

3.5.1.2 Resultatmätning

Resultat mäts som förändringen i marknadsvärde (inklusive upplupna räntor) plus realiserade flöden. Utvärdering av resultat ska ske över femårsperioder.

3.5.1.3 Tillåtna valutor

Valuta- och räntepositioner får tas i följande valutor: australiensiska dollar (AUD), kanadensiska dollar (CAD), schweiziska franc (CHF), danska kronor (DKK), euro (EUR), brittiska pund (GBP), japanska yen (JPY), norska kronor (NOK) samt i amerikanska dollar (USD).

3.5.1.4 Rapportering till styrelsen

Resultat, utestående positioner och utnyttjande av riskmandat ska rapporteras löpande. Eventuella överträdelser av riskmandaten ska förklaras.

Resultatet av ”back-testing” av VaR-modellen ska rapporteras årligen.

3.5.2 Löpande positionstagning i den svenska kronan gentemot andra valutor

Löpande positionstagning i den svenska kronan gentemot andra valutor är inte tillåten.

3.6 Vidareutlåning till Riksbanken för finansiering av åtaganden gentemot Internationella valutafonden

Enligt 6 kap. 4 § riksbankslagen (2022:1568) ska Riksgälden ta upp lån i staten för vidareutlåning till Riksbanken för finansiering av åtaganden gentemot Internationella valutafonden (IMF). Omfattningen på åtagandena uttrycks i så kallade särskilda dragningsrätter (SDR) och fastställs av regering eller riksdag.

En SDR motsvaras av värdet av de fem valutor som framgår av tabell 2.⁶

Tabell 2 SDR-korgens sammansättning

Valuta	Antal enheter
USD	0,57813
EUR	0,37379
RMB ⁷	1,0993
JPY	13,452
GBP	0,080870

När Riksgälden tar upp lån i staten för Riksbankens räkning uppstår en exponering gentemot SDR. Detta eftersom Riksgäldens fordran på Riksbanken uttrycks i SDR. För att begränsa denna valutaexponering ska Riksgälden sälja de valutor som ingår i SDR-korgen proportionellt mot storleken på fordran och respektive valutas andel av korgen. Riksgäldsdirektören ska fastställa hur stor den eventuellt kvarvarande exponeringen mot SDR får vara.

3.7 Kreditrisker

Syftet med regler och limiter för kreditrisker är att ställa krav som måste vara uppfyllda dels innan transaktioner ingås för att begränsa kreditrisken, dels för att hantera kreditrisker på utestående transaktioner.

3.7.1 Rapportering till styrelsen

Överträdelser av limiter och uppföljningsgränser ska rapporteras.

⁶ Sammansättningen justeras vart femte år, varav den senaste den 8 augusti 2022. Växelkursen mot svenska kronan uppdateras dagligen.

⁷ RMB är uppdelad på två marknader, onshore känd som CNY, och offshore, känd som CNH. För hantering av valutaexponeringen kommer CNH att användas.

3.7.2 Motpartsrisiker

3.7.2.1 Krav på kreditbetyg

Krav omfattar OTC-derivattransaktioner och korta placeringar.

Motpartens långfristiga kreditbetyg ska vara lägst A-.

Om motparten får ett kreditbetyg som understiger A- får, efter beslut av riksgäldsdirektören, nya affärer endast ingås med motparten i syfte att minska risken. Baserat på en avvägning mellan kostnad och risk kan, efter beslut av riksgäldsdirektören, utestående affärer behållas. Beslutet ska omprövas om ytterligare nedgraderingar av enskilda kreditbetyg sker. Besluten ska åiterrapporteras till styrelsen.

För motparter i korta placeringar kan kortfristigt kreditbetyg användas om långfristigt kreditbetyg saknas. En översättning ska då ske från kortfristigt kreditbetyg till motsvarande långfristiga kreditbetyg. Då skalorna för kortfristigt och långfristigt kreditbetyg inte kan översättas ett till ett ska det kortfristiga kreditbetyget översättas till det lägsta motsvarande långfristiga kreditbetyget. Limiterna ska sedan motsvara limiterna som ges för det översatta långfristiga kreditbetyget.

3.7.2.2 Beräkningsmetoder

Beräkning av exponeringar i Over-the-Counter (OTC) derivattransaktioner ska baseras på marknadsvärdet och hänsyn ska tas till nettning enligt ISDA-avtal.

3.7.2.3 Central motpartsclearing av OTC-instrument

Endast centrala motparter som är auktoriserade enligt Europaparlamentets och Rådets (EU) förordning nr 648/2012 får anlitas för central motpartsclearing.

På centrala motparter ställs inga ratingkrav och inga limiter sätts.

Riksgäldens interna regelverk för initiala motparter regleras specifikt för varje central motpart Riksgälden ansluter sig till.

Vid användning av central motpartsclearing krävs inte ISDA och CSA för vare sig den centrala motparten eller den initiala motparten.

3.7.2.4 OTC-derivattransaktioner

3.7.2.4.1 Avtalskrav

ISDA-avtal med nedgraderingsklausul ("rating-trigger") och Credit Support Annex (CSA) är krav för att OTC-derivattransaktioner får ingås och kvarstå i portföljen.

Riksgäldens CSA-avtal ska innehålla klausul om ömsesidiga tröskelvärden på noll.⁸ Av hanteringsmässiga skäl får tillfälliga avvikelser från tröskelvärdena ske.

3.7.2.4.2 Marknadskrav och maximal löptid

Transaktioner ska göras i välutvecklade marknader och i löptider med god likviditet. Maximal löptid är t.o.m. 20 år.

3.7.2.5 Korta placeringar

3.7.2.5.1 Maximal löptid

Maximal löptid är 12 månader.

Tabell 3 Limiter korta placeringar

Kreditbetyg	Maximal exponering per motpart enligt baslimit* (MSEK)	Maximal exponering per motpart enligt utökad limit** (MSEK)	Maximal löptid
AAA	8 000	20 000	Beroende på instrument
AA+ till AA-	5 500	15 000	Beroende på instrument
A+ till A	3 000	10 000	Beroende på instrument
A-	1 500	5 000	Fem bankdagar

* Gäller under normala förhållanden.
 ** Gäller under begränsad tidsperiod. Beslut om användande tas av riksgäldsdirektören.

3.7.2.6 Extrautrymme för over-night ("O/N") placeringar

Extrautrymme för O/N placeringar är maximalt 25 miljarder kronor per motpart (inklusive limit för korta placeringar) för de fem största bankerna på den svenska marknaden och maximalt 6 miljarder kronor per motpart (inklusive limit för korta placeringar) för övriga RIX-deltagare. Summan av samtliga motparters utnyttjade extrautrymme för O/N placeringar får inte överstiga 25 miljarder kronor. Riksgäldsdirektören kan vid behov besluta om

⁸ Detta krav gäller för avtal som ingås efter 2017-05-23.

en tillfällig utökning av det sammanlagda extrautrymmet för totala O/N placeringar.

Motparter som kan godkännas för extrautrymme O/N är RIX-deltagare, givet att de uppfyller de villkor som ställs för motparter i korta placeringar.

3.7.2.6.1 Rapportering till styrelsen

Styrelsen ska hållas informerad om vilka motparter som har fått O/N-extra limit och storleken på limiten.

Beslut om tillfällig utökning av det sammanlagda extrautrymmet för totala O/N placeringar ska rapporteras till styrelsen.

3.7.2.7 Utökad limit för placering i andra stater

3.7.2.7.1 Krav på kreditbetyg

Landets kreditbetyg ska vara AAA.

3.7.2.7.2 Krav på länder

Placeringar under den utökade limiten får göras i länder inom euroområdet samt Danmark, Norge, Kanada och USA.

3.7.2.7.3 Maximal löptid

Maximal löptid för den utökade limiten är 4 månader.

3.7.2.7.4 Limit

50 miljarder kronor per land.

3.7.3 Avvecklingsrisk

För att hantera avvecklingsrisk ska Riksgälden, där så är möjligt, sträva efter att försöka få till stånd avveckling enligt principerna Delivery Versus Payment (DVP) alternativt Payment Versus Payment (PVP).

3.7.4 Landrisk

Korta placeringar och OTC-derivat får endast ingås med motparter från ett land där statens långsiktiga kreditbetyg är minst A-. Vid godkännande av ny placerings- och/eller OTC-derivatmotpart ska det även beaktas i vilket land motparten är hemmahörande med avseende på exempelvis internationella sanktioner där Sverige deltar.

3.7.5 Undantag

Svenska statliga myndigheter, AP-fonderna och Riksbanken betraktas som helt riskfria motparter och är därför inte föremål för limiter.

4. Processen Utveckla och förvalta den statliga betalningsmodellen inklusive statens centrala likviditetsstyrning

4.1 Övergripande utgångspunkter och uppdrag

Riksgälden ansvarar för den statliga betalningsmodellen, inklusive statens centralkonto i Riksbanken. Målet är att statens betalningsmodell som helhet ska vara kostnadseffektiv och säker. Processen regleras bland annat genom kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) och förordningen (2017:170) om statliga myndigheters betalningar och medelsförvaltning (betalningsförordningen).

Enligt betalningsmodellen ska statens likviditetshantering vara centraliserad. Nettot av alla myndigheternas betalningar ska finansieras av Riksgälden och får en direkt påverkan på statens lånebehov och statsskulden. Risker kopplade till den centrala likviditetshandlingen hanteras inom processen ”Ta upp och förvalta lån till staten”.

Myndigheterna ska följa principerna i betalningsmodellen och de ramavtal som Riksgälden upphandlar, men ansvarar själva för genomförandet av sina betalningar. Betalningsförordningen och dess föreskrifter reglerar hur myndigheterna ska reducera riskerna i sin betalningsverksamhet.

Riksgälden ska årligen analysera riskerna i betalningsmodellen. Vartannat år ska Riksgälden även lämna en rapport om riskerna till regeringen. De främsta medel som Riksgälden har för att stärka säkerheten i betalningsmodellen är genom ramavtalen för betalningstjänster. Riksgälden får även meddela föreskrifter för verkställigheten av betalningsförordningen.

Det är framför allt i ramavtalet för betalningstjänster som Riksgälden har finansiella risker kopplat till myndigheternas betalningar. Riksgälden exponeras för en kreditrisk/motpartsrisk när medel står på konton hos ramavtalsbankerna under dagen eller över natten.

I de övriga ramavtalen finns ingen nämnvärd kredit- eller motpartsrisk. Däremot finns en anseenderisk om en avtalspart exempelvis inte levererar enligt avtal. I samtliga ramavtal finns en uppsägningsklausul som ger Riksgälden rätten att säga upp avtalet.

4.2 Principer för att minska kreditriskerna

Syftet med principerna är att minska den kreditrisk Riksgälden exponeras för när statliga medel står på konton i ramavtalsbank.

4.2.1 Krav på kreditbetyg för ramavtalsbank som levererar betalningstjänster

Ramavtalsbankernas långfristiga kreditbetyg ska vara minst A- vid tecknande av ramavtalet. Om bankens kreditbetyg går ner till BBB- eller lägre ska Riksgälden ha rätt att säga upp avtalet. Kreditbetyget kan bedömas utifrån en sammanvägning av flera olika kreditvärderingsinstitut som specificeras i respektive avtal.

Förutom nedgraderingsklausulen ska ramavtalen innehålla en rätt för myndigheten att säga upp avtalet om banken ställer in betalningarna, ansöker om företagsrekonstruktion, träder i likvidation eller försätts i konkurs.

4.2.2 Kontobehållningar under dagen i ramavtalsbank

Ramavtalen ska innehålla principer och åtgärder för att begränsa kontobehållningarna över natten (O/N) på myndigheters bankkonton som täcks och töms mot statens centralkonto i Riksbanken.

Behållningar under dagen ska minimeras genom att flera avvecklingar görs mellan respektive ramavtalsbank och Riksgälden under dagen. Risker inför varje avvecklingstillfälle ska minimeras genom nettning av in- och utbetalningar i möjligaste mån.

Kontobehållningar som blir kvar efter det sista avvecklingstillfället får maximalt stå till nästföljande bankdag. Riksgälden ska följa upp orsak till kontobehållningar som blir kvar över natten när dessa överstiger en av Riksgälden i förväg specificerad nivå.

5. Processen Utfärda och förvalta garantier och lån

5.1 Övergripande utgångspunkter och uppdrag

De generella utgångspunkterna och principerna för den statliga garanti- och utlåningsverksamheten regleras i budgetlagen (2011:203). Förordningen (2011:211) om utlåning och garantier innehåller bestämmelser i anslutning till budgetlagen och reglerar i mer detalj de statliga garanti- och utlåningsmyndigheterna, däribland Riksgäldens verksamhet. Än mer specifika villkor, och undantag från det generella regelverket, framgår av enskilda riksdags- och regeringsbeslut.

Riksgäldens garanti- och utlåningsuppdrag har föregåtts av riksdagsbeslut följt av regeringsbeslut där uppdrag och villkor specificeras närmare. Detta innebär att risknivån i portföljen i stor utsträckning styrs av vilka engagemang som riksdagen och regeringen beslutar om.

Utöver specifika garanti- och utlåningsuppdrag har Riksgälden dessutom i uppdrag att, i samverkan med övriga garanti- och utlåningsmyndigheter, genomföra en samlad riskanalys av statliga garantier och utlåning. Ett ytterligare uppdrag är att lämna ett underlag för årsredovisning för staten avseende statens samlade garanti- och utlåningsverksamhet. Riksgälden är även Sida behjälpligt vid värdering och prissättning av de garantier som Sida utfärdar inom ramen för sitt utvecklingsarbete.

Regeringen anger målen för garanti- och utlåningsverksamheten i det årliga regleringsbrevet för Riksgälden.

5.2 Principer för hantering av garantier och utlåning

Syftet med principerna är att precisera/ge vägledning för hur Riksgälden ska ställa ut och förvalta garantier och lån. Verksamheten ska bedrivas inom de ramar som ges av budgetlagen, gällande förordningar och andra regler samt riksdags- och regeringsbeslut samtidigt som de mål som regeringen angett beaktas.

- Riksgälden ska verka för att garantier och lån utformas på ett sådant sätt att de förväntade förlusterna kan skattas på ett tillförlitligt sätt. Är garantierna eller lånen utformade så att det inte går att skatta de förväntade förlusterna

på ett tillförlitligt sätt bör dessa engagemang inte hanteras inom ramen för garanti- och utlåningsmodellen.

- Riksgälden ska säkerställa att den förväntade förlusten i garantier och utlåning fastställs på ett väntevärdesriktigt sätt.
- Riksgälden ska vid värdering av kreditrisk använda sig av metoder som betraktas som ”best practice”, i huvudsak ratingmetodik då det är lämpligt.
- De metodval och specifika modeller som Riksgälden använder ska utvärderas löpande.
- Utvärderingen ska koncentreras på de väsentliga riskerna i verksamheten.
- Vid hanteringen av regressfordringar och betalningsproblem ska principerna om affärsmässighet och likabehandling vara vägledande. Riksgälden ska kräva återbetalning efter gäldenärens betalningsförmåga. Riksgälden får helt eller delvis efterge en fordran om det är uppenbart oskäligt att kräva betalning, samt i övrigt om det finns tillräckliga affärsmässiga skäl för det.

5.3 Rapportering till styrelsen

Enheten Garanti och utlåning ska årligen, och vid behov, rapportera till styrelsen angående Riksgäldens garanti- och utlåningsportfölj. Rapporteringen ska fokusera på de större och mer komplexa riskerna i portföljen. Därutöver ska styrelsen informeras om de väsentliga riskförändringar som Riksgälden har krav på sig att rapportera till Finansdepartementet samt utfallet av den interna riskuppföljningsprocessen.

6. Processen Verka för att kostnaderna för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall ska täckas av dem som genererar avfallet

6.1 Övergripande utgångspunkter och uppdrag

De generella utgångspunkterna och principerna för finansiering av kostnaderna för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall regleras av lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) och lagen (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter (finansieringslagen). Mer specifika villkor framgår av förordningen (2017:1179) om finansiering av kärntekniska restprodukter (finansieringsförordningen).

Utgångspunkten för finansieringen av omhändertagandet av restprodukter, och därmed även för Riksgäldens arbete, är att det är kärnkraftsindustrin och inte skattebetalarna som ska bära kostnaderna. I det fall som fonderingen i form av de avgifter som betalts och de säkerheter som ställts inte är tillräckliga kan staten, genom sitt sistahandsansvar, komma att behöva finansiera det överskjutande beloppet.

Principerna för beräkning av kärnavfallsavgift, finansieringsbelopp och kompletteringsbelopp samt även vissa centrala antaganden är reglerade i finansieringslagen och finansieringsförordningen. För reaktorinnehavare föreslår Riksgälden kärnavfallsavgifter, finansieringsbelopp och kompletteringsbelopp till regeringen som beslutar. För de andra tillståndshavarna beslutar Riksgälden om kärnavfallsavgifter och finansieringsbelopp. Riksgälden bedömer de föreslagna säkerheternas utformning och styrka och yttrar sig till regeringen i frågan.

Riskenivån i finansieringssystemet är således i hög grad en funktion av tillståndsinnehavarens verksamhet och av riksdag och regering beslutade ramar och därför till stor del utanför Riksgäldens kontroll.

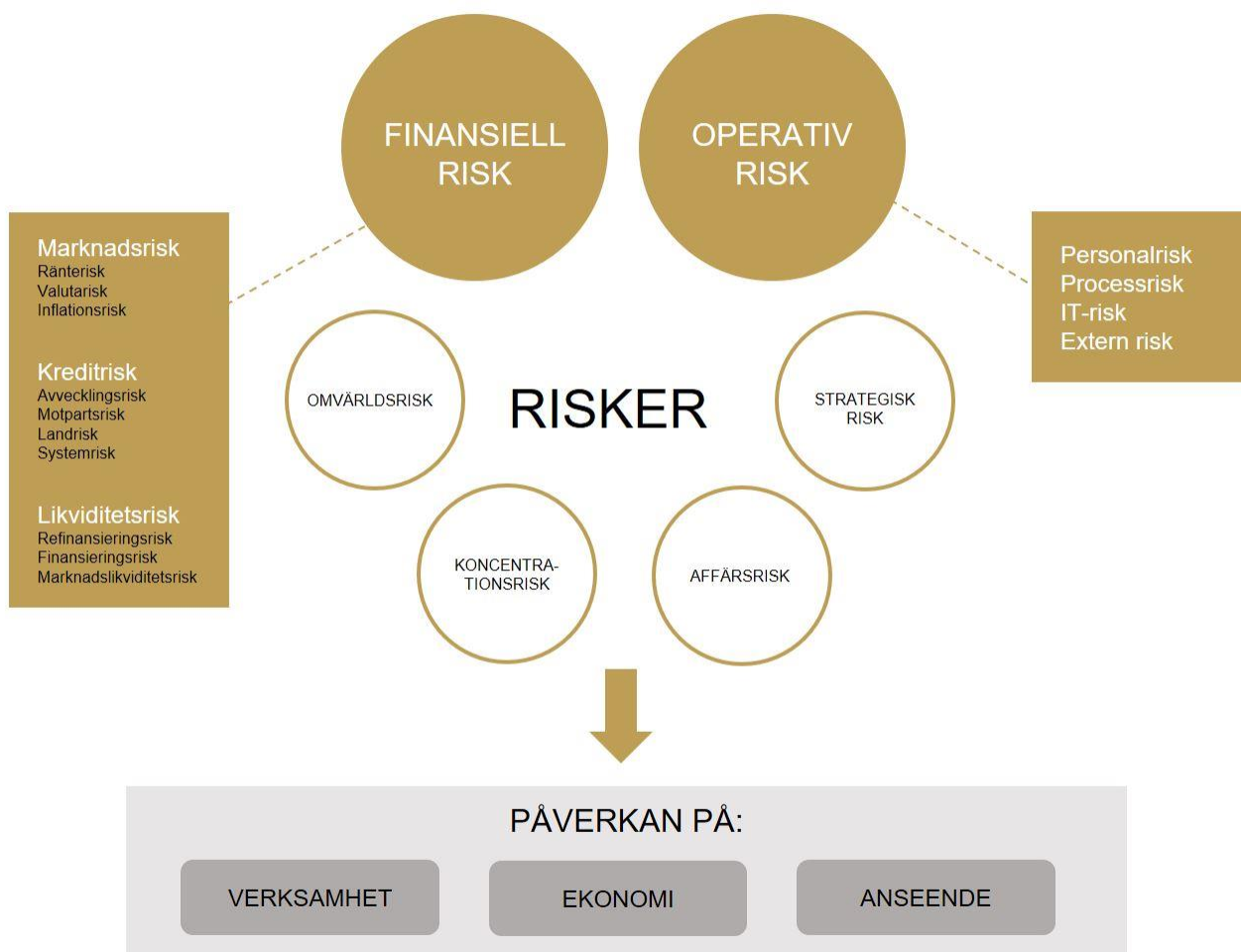
6.2 Rapportering till styrelsen

Finansieringssystemets finansiella ställning ska årligen, och vid behov, rapporteras till styrelsen. Rapporteringen ska fokusera på förändringar jämfört gällande kärnavfallsavgifter och säkerheter, samt förändringar i systemets riskbild.

Inför ett förslag på kärnavfallsavgifter, finansieringsbelopp och kompletteringsbelopp ska styrelsen informeras om arbetet och de överväganden som ligger till grund för Riksgäldens ställningstagande.

Bilaga 1 – Riskkarta

Riskkartan visar de huvudsakliga risker som identifierats inom ramen för Riksgäldens verksamhet.

Bilaga 2 – Definitioner

Begreppet förlust avser i dessa definitioner negativ påverkan på ekonomi, anseende och/eller verksamheten.

Affärsrisk är risken för förlust till följd av faktorer i den externa affärsmiljön, exempelvis minskad efterfrågan på produkter och tjänster.

Avvecklingsrisk ("settlement risk") är risken att den ena parten vid avvecklingstillfället inte fullföljer sina åtaganden, dvs. inte levererar valuta eller värdepapper efter att den andra parten redan uppfyllt sina åtaganden.

Extern risk är risker som orsakas av händelser i den externa omgivningen och som får påverkan på Riksgäldens förmåga att utföra sitt uppdrag.

Finansieringsrisk är risken att det blir svårt och/eller kostsamt att ta upp ny finansiering.

Inflationsrisk är risken för förlust i nominella termer på grund av att inflationen blir högre än förväntat.

IT-risk (Informationsteknik) är risker som uppstår på grund av brister i utformning, funktion, tillgänglighet eller säkerhet när det gäller våra IT-system och deras infrastruktur.

Koncentrationsrisk är risken för en större förlust till följd av koncentration mot enskilda och/eller korrelerade riskfaktorer.

Kreditrisk är risken att förlust uppstår för att en motpart inte fullgör sina förpliktelser samt risken att värdeförlust uppstår på grund av försämrade kreditkvalitet. Avvecklingsrisk, motpartsrisk, landrisk och systemrisk ingår i kreditrisk.

Landrisk är en samling risker knutna till när affärer görs med en motpart i ett specifikt land. Riskerna avser huvudsakligen ett lands förmåga att sköta sina yttre förpliktelser, förväntningarna på den allmänna ekonomiska utvecklingen i landet, den politiska stabiliteten samt landets lagstiftningsmiljö.

Likviditetsrisk är risken för att inte kunna infria sina betalningsförpliktelser vid förfallotidpunkten utan att kostnaden för att erhålla betalningsmedel ökar avsevärt. Finansieringsrisk, refinansieringsrisk och marknadslikviditetsrisk ingår i likviditetsrisk.

Marknadsrisk är risken för förlust till följd av att priserna på marknaden rör sig på ett ofördelaktigt sätt. Ränterisk, valutarisk och inflationsrisk ingår i marknadsrisk.

Marknadslikviditetsrisk är risken att det inte går att realisera eller täcka sin position till gällande marknadspris, eftersom marknaden inte är tillräckligt djup eller inte fungerar på grund av någon störning.

Motpartsrisk ("default risk") är risken att motparten i en transaktion inte fullgör sina förpliktelser. Avvecklingsrisk är en form av motpartsrisk.

Omvärldsrisk är risken för förlust till följd av förändringar utanför Riksgälden, i exempelvis (världs-)politiskt eller (världs-)ekonomiskt läge.

Operativ risk är risken för förlust till följd av ej ändamålsenliga eller fallerade processer, människor, system eller yttre händelser. Legala risker är en del av operativa risker.

Personalkrisk är risker som kan relateras till anställda eller konsulter och som uppstår till följd av otillräcklig bemanning, bristande kompetens eller att personal inte följer interna eller externa regelverk.

Processrisk är risker som kan härledas till brister i styrning, utformning av verksamheten och dess processer eller att Riksgälden inte följer interna eller externa regelverk.

Refinansieringsrisk är risken att det är svårt och/eller kostsamt att ersätta förfallande lån.

Ränterisk är risken att värdet på tillgångar och skulder förändras på ett ofördelaktigt vis då räntenivåer ändras.

Strategisk risk är risken för förlust till följd av missriktade strategiska beslut och/eller att strategiska beslut inte får avsedd effekt.

Systemrisk innebär risken att problem hos en eller flera aktörer sprider sig till andra parter och orsakar generella problem i det finansiella systemet.

Valutarisk är risken att värdet på tillgångar och skulder förändras på ett ofördelaktigt vis då växelkurser ändras.